

A Győri Ítéltábla dr. Kása Nikoletta ügyvéd által képviselt **I. r.**, a dr. Kása Nikoletta ügyvéd által képviselt **II. r.**, a dr. Kása Nikoletta ügyvéd által képviselt **III. r. felpereseknek** dr. Bencze Béla ügyvéd által képviselt **I. r.**, a dr. Bencze Béla ügyvéd által képviselt **II. r. alperesek** ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Székesfehérvári Törvényszék előtt folyamatba tett perében Székesfehérvárott, 2018.október 19.napján 15.P.20.893/2016/39.szám alatt hozott ítélet ellen a felperesek részéről 40.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelesek az I-II. r. felperesek egyetemlegesen megfizetni az államnak az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására 350.000 (háromszázötvenezer) forint fellebbezési eljárási illetéket. A fennmaradó fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Kötelesek a felperesek 15 napon belül egyetemlegesen megfizetni az alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 60.000 (hatvanezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az I. és a II. r. felperesek kölcsönt kívántak felvenni a II. r. alperestől. A 2008. április 9-én benyújtott hitelkérelmük 7. pontja kockázatteltérő nyilatkozat, amely szerint a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyam napról napra változik, svájci frank esetében bármilyen irányban és bármilyen mértékben, ezért a fizetendő törlesztő részletek összege előre nem állapítható meg. Amennyiben a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított részlet forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is megemelkedhet.

A tájékoztató felhívta a figyelmet arra, hogy a felperesek által igényelt fix törlesztőrészlettel nyújtott devizahitel esetén, ha a deviza árfolyamának változása miatt a havi törlesztőrészlet csak a hiteldíj egy részének a megfizetésére elegendő, akkor a hiteldíj fennmaradó része a tőkét növeli és az árfolyamváltozás hatásaira figyelemmel megállapított új törlesztő részlet összege jelentősen emelkedhet az eredeti, fix törlesztő részlet összegéhez képest.

A kérelem alapján 2008. április 29-én az I. és a II. r. felperesek, mint adósok, a III. r. felperes, mint zálogkötelezett, valamint az I. r. alperes által képviselt II. r. alperes, mint hitelező és zálogjogosult között svájci frankban nyilvántartott, ingatlanfedezettel biztosított, közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés jött létre, amely alapján a II. r. alperes 6.550.000 forintnak megfelelő svájci frank kölcsönt nyújtott a felperesek részére.

A szerződés I.1. pontja szerint a kölcsön összegének devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon történik, amelyről az adósokat a bank a folyósítási értesítő megküldésével tájékoztatja.

A szerződő felek az induló ügyleti kamat mértékét 4,95%-ban, az induló THM-t 7,960%-ban határozták meg. A szerződés alapján a II. r. alperes jogosult volt évi 2,040%-os kezelési költséget felszámítani.

A szerződés III.2. pontja alapján a kölcsön futamideje 240 hónap, a törlesztő részletek száma pedig 240, azzal, hogy az első 100 hónapra a II. r. alperes a felpereseknek türelmi időt biztosított. Ennek ideje alatt csak az ügyleti kamatot és a kezelési költséget kellett az megfizetniük. A törlesztő részlet összege a szerződéskötés napján számolt deviza eladási árfolyam szerint 243 svájci franknak megfelelő 38.160.-Ft, amely öt évig - az esetleges kamat-, kezelési költség- és árfolyamváltozásokra tekintet nélkül - fix, majd ezt követően az esedékesség napját megelőző napon érvényes deviza eladási árfolyam szerint alakul. A szerződés azt is rögzíti, hogy ha a fix törlesztő részlet az árfolyam változása miatt csak a hiteldíj egy részének a megfizetésére elegendő, akkor a hiteldíj ki nem egyenlített része a kölcsöntőke összegét növeli.

A szerződés záró rendelkezése szerint az adósok és a zálogkötelezett tudomásul vették, hogy a Ft/deviza árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata, és hogy ennek a vagyoni kihatásait teljes mértékben ők viselik. A felperesek kijelentették, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tették és fizetőképességüknek megfelelően mérlegeltek.

A szerződés III. pontjában a felek megállapodtak arról, hogy a kölcsönszerződés alapján az adósok terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként, az adósoknak a hitelezőnél vezetett számlái és a hitelező vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el. Az adósok és a zálogkötelezett alávetették magukat annak, hogy a szerződést tartalmazó közjegyzői okirat alapján az adósok terhére fennálló kölcsön- és egyéb járuléktartozás összegét, esetleges végrehajtás kezdeményezése esetén is, a hitelező felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa.

A felperesek a szerződésben kijelentették, hogy a szerződés aláírását megelőzően a II. r. alperes általános üzletszabályzatát és a devizában nyilvántartott lakáscélú és jelzálog típusú hitelekéről szóló üzletszabályzatát kézhez kapták, az abban foglaltakat megismerték, megértették és magukra nézve kötelezőnek elfogadták.

A II. r. alperes a 2014. évi XL. törvény (DH2 tv.) szerinti elszámolását, valamint a 2014. évi LXXVII. törvény (Forintosítási tv.) szerinti forint elszámolását 2015 áprilisában megküldte a felpereseknek. Az elszámolás felülvizsgáltnak minősül.

A felperesek módosított keresetükben elsődlegesen a kölcsönszerződés létre nem jöttének, másodlagosan érvénytelenségének a megállapítását kérték. Harmadlagos keresetük annak a megállapítására irányult, hogy a közjegyzői irat nem közokirat.

A szerződés létre nem jöttére hivatkozó keresetüket azzal indokolták, hogy a II. r. alperessel nem állapodtak meg a kölcsön összegében, a fizetendő díjakban és költségekben. Azt is állították, hogy nem állt a szándékukban deviza alapú hitelt felvenni, mert forintkölcsönre volt szükségük. Előadták, hogy a deviza alapú hitelkonstrukció lényegéről, sajátos feltételeiről nem kaptak tájékoztatást a pénzügyintézetektől, nem tudták milyen kockázatot jelent két deviza alkalmazása az elszámolás során, így nem is jöhetett létre egyező akaratnyilvánítás a szerződés tartalmát illetően.

Arra is hivatkoztak, a szerződésnek nem vált részévé az üzletszabályzat, miután azt velük nem ismertették és nem tárgyalták meg.

A szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetüket egyrészt arra alapozták, hogy a devizaalapú konstrukció jóerkölsbe ütközik, másrészt azt állították, hogy a szerződés a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 213. § (1) bekezdésének a), c) és e) pontjaiba ütközik, mert nem tartalmazza svájci frankban a kölcsön összegét, a törlesztő részletek számát és összegét, valamint a törlesztési időpontokat sem. Ugyanezen § alapján semmisségi okként jelölték meg, hogy a szerződésből nem tűnik ki, a II. r. alperes mi után számol el folyósítási jutalékot.

Álláspontjuk szerint tisztességtelenné teszi a törlesztőrészletre vonatkozó kikötést, hogy a törlesztőrészlet része a tisztességtelenül felszámított árfolyamrész is.

Tisztességtelennek tartották a szerződés III. pontjának az ún. közjegyzői ténytanúsítványra vonatkozó rendelkezését is. Kifejtették, hogy az nem tekinthető tartozáselismerő nyilatkozatnak és közvetlen végrehajtásra nem alkalmas.

A felperesek megítélése szerint az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztató nem felel meg az rHpt. 203. §-ának, a tájékoztató szövege nem világos és egyértelmű, abból nem derül ki, hogy a kockázat valós-e, az hogyan hat a törlesztőrészletek összegére, mi annak a gazdasági hatása a fizetési kötelezettségre. Ezért az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés tisztességtelenségére hivatkozva is kérték a szerződés érvénytelenségének a megállapítását.

Harmadlagos keresetük indokaként előadták, hogy a közjegyző megsértette az 1991. évi XLI. törvény (Közjegyzői tv.) 120-129. §-ait, mert a szerződéskötés során nem győződött meg a felek ügyleti szándékáról, nem ismertette a szerződés lényegét, jogkövetkezményét, nem foglalta világos és közérthető módon írásba a szerződéses nyilatkozatukat, és számmal és betűvel nem írta le a pénzkövetelés végösszegét.

Vitatták, hogy az I. r. alperes szerződésen feltüntetett két képviselője jelen volt a szerződés aláírásakor.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállítását kérték oly módon, hogy a kölcsönkapott 6.550.000.- forinttal szemben a befizetett 6.076.007.- forintot számolja el a bíróság, és állapítsa meg, hogy még 473.993.- forintos tartozásuk áll fenn a II. r. alperes felé. Ennek a megfizetését vállalták.

Utóbb - határozott kereseti kérelem előterjesztése nélkül - arra is hivatkoztak, hogy az alperesek az árfolyam jelentős emelkedését követően nem ajánlották fel a számukra a forintosítás lehetőségét, amivel ellehetetlenítették a teljesítésüket, és emiatt szabadultak a tartozás alól.

Az alperesek elsődlegesen a per megszüntetését kérték arra hivatkozással, hogy a felperesek az érvénytelenség jogkövetkezményét nem jelölték meg, nem készítettek elszámolást.

Érdemi ellenkérelmük a kereset elutasítására irányult.

Arra hivatkoztak, hogy a szerződés egyértelműen meghatározza a kölcsön konstrukcióját, annak tárgyát, a kölcsön visszafizetésének módját, és hogy a felperesek ez alapján teljesítettek is, így nem állítható, hogy a szerződés nem a felek egyező akaratnyilvánítását tartalmazza.

A kölcsön tárgyának meghatározottságával összefüggésben idézték a 6/2013. sz. PJE határozat azon megállapítását, hogy a fizetési időpont és az árfolyam meghatározása mellett elégséges, ha a fizetendő összeg kiszámítható módon van meghatározva. Állították, hogy a törlesztő részletek ugyanezen módon szintén kiszámíthatók, illetve, hogy türelmi idő szerződés esetében nem lehet meghatározni a részletek későbbi forint összegét az árfolyam és hiteldíj változása miatt.

Véleményük szerint az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás megfelelt mind az rHpt. 203. §-ának, mind a 6/2013. és 2/2014. sz. PJE határozatoknak, mert az egyértelmű, érthető és világos volt, és abból a felperesek számára az is kiderült, hogy a kedvezőtlen változás akár jelentős terhet is jelenthet, továbbá, hogy annak nincs felső határa. Kifejtették, hogy a tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie a változás mértékére.

Kitértek arra is, hogy a felperesek szándéka deviza alapú kölcsön felvételére irányult a kedvezőbb kamatozás miatt, ezért megalapozatlanul hivatkoznak arra, hogy megtévesztették őket a konstrukció lényegét érintően. Azt is állították, hogy a devizaalapú konstrukció nem tisztességtelen.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította.

A kereset érdemi vizsgálatát megelőzően megjegyezte, hogy az I. r. alperes a kölcsönszerződésben nem volt szerződő fél, csak a II. r. alperes képviselőjében járt el, ezért a vele szembeni igény megalapozatlan.

Megállapította, hogy a felperesek a szerződés létre nem jöttét és érvénytelenségét érintően megjelölték a jogkövetkezményt, elszámolást is előterjesztettek, amely megalapozottságáról a bíróságnak érdemben, ítélettel kellett döntenie, ezért a per megszüntetésének nem volt helye.

A szerződés létre nem jöttével összefüggésben azt vizsgálta, hogy a szerződő felek a szerződés lényeges feltételeiben megállapodtak-e, továbbá, hogy tudomásuk volt-e felpereseknek a deviza alapú hitelkonstrukció jelentéséről, kockázatáról.

A felperesek és a tanúk nyilatkozata alapján megállapította, hogy a felperesek a forint és a devizahitel konstrukciók összehasonlítása után döntöttek úgy, hogy a legkedvezőbb törlesztési konstrukciót választják, tudva, hogy az árfolyam változása később befolyásolhatja a törlesztő részletek összegét. Tudtak arról, hogy a deviza alapú hitel azt jelenti, hogy forint összegben kell majd teljesíteniük, de a kölcsön összege devizában van nyilvántartva, ezért a törlesztés összege az árfolyam függvényében változik. Tisztában voltak azzal is, hogy az első öt évben kizárólag kamatot és kezelési költséget kell fizetniük, majd a lakástakarékpénztári befizetésük elszámolása után kell a tőkére is teljesíteniük.

Mindezek alapján megállapította, hogy a felperesek a szerződés lényeges feltételeit ismerték, azt elfogadták, és annak megfelelően kívántak szerződni a II. r. alperessel. Teljesítettek is, így nem állapítható meg, hogy a szerződő felek a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 205. § (2) bekezdése szerinti lényeges feltételekben ne állapodtak volna meg.

A felperesek által hivatkozott érvénytelenségi okokkal kapcsolatban az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy e kérdések egy részében a jogalkotó (DH1, DH2 tv.) és a Kúria már állást foglalt. Utalt arra, hogy a Kúria 6/2013. és 2/2014. sz. PJE határozatai értékelik a deviza alapú kölcsönszerződést, mint szerződéstípust, és rögzítik a tisztességtelenség vizsgálatával kapcsolatos szempontokat. Ezen határozatokat is idézve megállapította, hogy az árfolyamkockázat korlátlan mértékű adósra telepítését nem zárta ki jogszabály, emiatt a szerződés nem ütközik jogszabályba, és a konstrukció nem minősül jóerkölcsbe ütközőnek sem.

Megállapította, hogy a szerződés tárgya egyértelműen meghatározott forintban és annak megfelelő deviza összegben a kifizetéskor érvényes deviza vételi árfolyam megjelölésével. Felhívta a Kúria 1/2016. sz. PJE határozatát, amely szerint a szerződés érvényességéhez elégséges feltétel, ha a szerződés tárgya forintban van meghatározva, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsön devizában kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható, vagy a szerződésben meghatározott későbbi időpontban, vagy a folyósításkor az akkori árfolyam figyelembevételével.

Rámutatott arra, hogy a törlesztő részletekre vonatkozó adatokat a szerződés III.2. pontja tartalmazza, azok esedékességét, számát, a kezdő részlet forint és deviza összegét, későbbi számítása alapjául szolgáló árfolyam meghatározásának módját. Tényként állapította meg, hogy a türelmi idő lejártát követő időszakra a részletek összege nincs meghatározva, megítélése szerint ez azonban nem érinti a szerződés érvényességét, mert több ismeretlen körülmény (lakástakarékpénztári befizetés, későbbi árfolyam, kamatváltozás) miatt az konkrét összegben előre nem volt meghatározható.

Megállapította, hogy a szerződés nem tartalmaz folyósítási jutalékra vonatkozó kikötést, ezért a felpereseknek erre a költségre vonatkozó előadását nem tudta értelmezni. Kitért arra, hogy az sem eredményezne érvénytelenséget, ha a folyósítási jutalék, mint költség rosszul vagy hiányosan lenne rögzítve a szerződésben, mert ennek a jogkövetkezménye csupán az, hogy ezt a költséget a bank nem érvényesítheti.

Alaptalannak ítélte a felperesek azon állítását is, hogy az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé, mert annak ismertetése nem történt meg. Kifejtette, hogy a szerződés aláírásával a felperesek elismerték, hogy az üzletszabályzatot megkapták és megismerték, és az okirati bizonyítékkal szemben, tájékoztatása ellenére nem bizonyították, hogy a megismerésre nem volt lehetőségük.

Azt is megállapította, hogy az árfolyamkockázatot a II. r. alperes külön kockázatfeltáró nyilatkozattal feltárta, és az, valamint az azt kiegészítő, szerződéses záró rendelkezések között szereplő tájékoztató teljes egészében megfelel az rHpt. szerződéskötéskor hatályos 203. §-ában foglaltaknak. A tájékoztató részletesen elmagyarázta az árfolyam változásának hatását a törlesztő részletre, kitért arra, hogy az árfolyam akár jelentős mértékben is emelkedhet, és az fokozott kockázatot jelent az adós számára.

Az árfolyam jelentős emelkedését követően a forintosítás lehetőségének felajánlásával kapcsolatban az elsőfokú bíróság megjegyezte, hogy ez nem áll összefüggésben a szerződés érvényességével.

A közjegyzői ténytanúsítvánnyal kapcsolatban több irányadó bírósági határozatra és a Kúria 1/2018. sz. elvi döntésére is utalt, amely szerint ezen szerződéses nyilatkozat nem tekinthető biankó tartozáselismerő nyilatkozatnak és nem fordítja meg a bizonyítási terhet.

A közjegyzőre vonatkozó eljárási szabályok betartásával kapcsolatban megállapította, hogy a felperesek tisztában voltak a konstrukció lényegével, annak kockázatával, a szerződés lényeges tartalmával. A közjegyző által összeállított szerződés szövege világos és közérthető, szakkifejezéseket nem tartalmaz. Ha a felperesek számára egy-egy rendelkezés nem volt érthető, lehetőségük lett volna kérdéseket feltenni az alperesi dolgozónak, vagy a közjegyzőnek, ezt azonban nem tették meg. Nem osztotta a felperesek azon álláspontját sem, hogy a közjegyzőnek a szerződésben szerepeltetnie kellett volna a tartozás végösszegét. Rámutatott arra, hogy a már kifejtett indokok alapján a tartozás végösszege a szerződéskötéskor nem számítható ki.

Rámutatott arra is, hogy a felperesek maguk állították, hogy a közjegyző a szerződéses rendelkezések lényegét ismertette, majd átadta nekik a tervezetet további tanulmányozásra. **S-Cs H** tanú pedig arra nyilatkozott, hogy a közjegyzői okiraton lévő két kollégája képviselte rendszeresen a pénzügyintézetet a közjegyző előtt, az okiratot ők írták alá képviselőként. Mindezek alapján nem találta megalapozottnak a Közjegyzői tv. 120-129. §-ának a megsértésére vonatkozó felperesi hivatkozásokat sem.

Az ítélettel szemben a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és a keresetüknek történő helytadást kérték.

Megismételték a szerződés létre nem jöttére, illetve érvénytelenségére vonatkozó előadásait a kölcsön tárgyának (a kölcsön összegének) és a törlesztőrészletek meg nem határozottságával kapcsolatban.

Újólág sérelmezték, hogy a II. r. alperes nem tájékoztatta őket arról, hogy a kockázatuk korlátlanra változott és nem ajánlotta fel a forintra történő átváltást. Ezért a véleményük szerint az alperesek hibájából lehetetlenné vált a szerződés teljesítése. Az alperesek felróható magatartásának ítélték azt is, hogy a fogyasztókat devizában adósították el.

Álláspontjuk szerint az alperesek nem adtak megfelelő tájékoztatást a devizaalapú kölcsönszerződés tényleges kockázatairól és arról sem, hogy a teljesítőképességüket meghaladó terhekre is kiterjed a kockázatvállalás. Véleményük szerint a szerződés teljesítése ezért is lehetetlenné vált az alpereseknek felróható okból, így szabadultak a tartozás alól.

Tisztességtelennek tartották, hogy a fogyasztóra korlátlan kockázatot lehessen telepíteni.

Fenntartották a ténytanúsítvánnyal kapcsolatos állításukat is.

Ismételten hivatkoztak arra is, hogy a közjegyzőnek meg kellett volna tagadnia a közreműködést, illetve, hogy kizárólag fennálló,összepszerűségében meghatározott követelést foglalhatott volna közokiratba. Ennek hiányában az általa készített okirat nem közokirat. Sételmezték, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a felperesi tanú azon nyilatkozatát, hogy a bank képviselői nem voltak jelen akkor a közjegyzőnél, amikor ők azt aláírták.

Az alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben - az elsőfokú bíróság ítéletben kifejtett álláspontjával egyetértve, fenntartva az elsőfokú eljárás során általuk előadottakat - az ítélet helybenhagyását kérték.

A fellebbezés nem alapos.

A felperesek a fellebbezésükben nem sérelmezték az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a szerződés nem ütközik a jóerkölcsbe, ezért az elsőfokú ítélet e megállapítását az ítéltábla a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (rPp.) 253. § (3) bekezdése alapján érdemben nem bírálta felül.

A fellebbezéssel érintett ítéleti rendelkezések kapcsán az ítéltábla megállapította, hogy elsőfokú bíróság a tényállást a kereset elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és abból helytálló jogi következtetésre jutott. Az általa kifejtett indokokkal az ítéltábla is egyetért, azokat megismételni nem kívánja, csupán a fellebbezés többirányú érvelése kapcsán mutat rá a következőkre:

Az rPtk. 205.§ (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak értelmében a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges.

Az rPtk. 523. §-a szerinti kölcsönszerződés létrejöttével mindkét félnek kötelezettsége keletkezik, a hitelezőnek az, hogy a kölcsönt a szerződés alapján folyósítsa, az adósnak pedig az, hogy a kölcsön összegét egy későbbi időpontban fizesse vissza. Ezért a kölcsönszerződés lényeges eleme a kölcsön összegére, illetve a kölcsön visszafizetésére vonatkozó megállapodás.

A perbeli esetben a felperesek és a II. r. alperes között az rPtk. 523.§-ának megfelelő kölcsönszerződés jött létre, amelyben a II. r. alperes 6.550.000 forint összegű kölcsön rendelkezésére bocsátását vállalta, a felperesek pedig kötelezettséget vállaltak a kölcsön összegének szerződés szerinti visszafizetésére. A felperesek a szerződés aláírásával elfogadták, hogy a kölcsön összegét CHF-ben állapítják meg és ebben tartják nyilván.

A II. r. alperes folyósította a kölcsönt, a felperesek pedig megkezdtek a törlesztést. E tény azt igazolja, hogy a szerződő felek a szerződést a megállapodásuknak megfelelően létrejöttek tekintették. Az ítéltábla utal a Kúria a BH 2018. 230. szám alatt közzétett eseti döntésére, amelyben a Kúria kifejtette, hogy ha a kölcsönszerződés aláírását követően a hitelező a főkötelezettségének, a kölcsönösszeg folyósításának eleget tesz, az adós pedig törlesztési kötelezettségének teljesítését megkezdi, tipikus esetben nem lehet a szerződés létre nem jöttét megállapítani.

A felperesek a szerződés létre nem jöttére/érvénytelenségére nem hivatkozhatnak arra alapozva sem, hogy a kölcsön és a törlesztő részletek összegét a szerződés aláírásakor nem határozták meg devizában.

Deviza alapú kölcsönszerződések szokásos meghatározási módja, hogy a kölcsönt a szerződő felek forintban határozzák meg, de egyértelmű, hogy a kölcsön devizában kerül megállapításra, a

szerződésben meghatározott időpontban az ott meghatározott pénzintézet deviza vételi árfolyama figyelembevételével, és ezt az összeget, valamint annak járulékait kell az adósnak forintban visszafizetnie. Ez a meghatározási mód nem sérti az rPtk. 523.§-ában írtakat.

A Kúria a 6/2013. PJE határozat III.2. a) pontjában kifejtette, hogy nem szükséges, hogy maga a kölcsönadott, folyósított összeg, illetve a törlesztések összege tételesen szerepeljen a szerződésben, az is elégséges, ha azok kiszámítható módon vannak meghatározva. Amennyiben a kölcsönadott devizaösszeg, a folyósított forintösszeg, illetve a visszafizetendő, forintban meghatározott törlesztő részletek egyértelműen kiszámíthatók a szerződés rendelkezései alapján, a deviza alapú kölcsönszerződés nem ütközik az rPtk. 523.§ (1) bekezdésébe.

Az 1/2016. PJE jogegységi határozat 2. pontja szerint pedig a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel az rHpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjában előírtaknak, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - kiszámítható módon tartalmazza a törlesztő részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. A törlesztő részletek összege kiszámíthatónak tekintendő, ha a szerződés rögzíti legalább az adatokat és azt a számítási módot, amelyek alapján a törlesztő részletek összege az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában az egyes törlesztő részletek esedékességekor pontosan meghatározható.

A perbeli szerződéses jogviszonyban a hitelező a tőke törlesztésére türelmi időt biztosított a felpereseknek. A türelmi idő alatt csak a kamatot és a kezelési költséget kellett a felpereseknek megfizetniük. Az egyedi szerződés mind a kamat, mind pedig a kezelési költség évi százalékos mértékét megjelöli. A türelmi időszakra vonatkozó első törlesztő részlet összecsúszásában is megállapításra került, a többi részlet a deviza árfolyamváltozás miatt értelemszerűen nem volt előre meghatározható, de a szerződés alapján a további törlesztő részlet is kiszámítható.

A kölcsön tőkeösszege megfelelt a 6.550.000 forint a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon számított CHF értékének. Ennek forint-összege a deviza árfolyamváltozás folytán előre ugyancsak nem volt kiszámítható, de minden időpontban meghatározható volt.

Nem alapos a felperesek folyósítási jutalékkal, továbbá az ún. árfolyamrésszel kapcsolatos érvénytelenségi hivatkozása sem. Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmaz folyósítási jutalékokra vonatkozó kikötést. A DH1 és DH2 törvényekkel pedig a jogalkotó utólag kiküszöbölte és orvosolta a folyósított kölcsön, illetve a meghatározott törlesztő részletek önmagában jelentkező tisztességtelen különmű devizaárfolyamok alkalmazását lehetővé tevő szerződési feltételeket.

Ezért a szerződés megfelel mind az rPtk.205. és 523. §-ában, mind az rHpt. 213.§ (1) bekezdés a), c) és e) pontjában meghatározott tartalmi követelményeknek.

A pénzügyi intézmények által kötött kölcsönszerződések jellemzője, hogy a kölcsönszerződés egyrészt egyedileg tárgyalta, másrészt egyedileg meg nem tárgyalta részekből áll. A szerződés részét képezik - a szerződés rendelkezésének következtében - az általános szerződési feltételek (ilyenek minősül az rHpt. 203.§-ában meghatározott üzletszabályzat és hirdetés is).

A kölcsönszerződés akkor felel meg az rHpt. 203.§ (1) bekezdésében felsorolt tartalmi követelményeknek, ha a szerződés, illetve az annak részét képező általános szerződési feltételek együttesen tartalmazzák a jogszabályban előírtakat. Az általános szerződési feltételek a felek, így a

fogyasztó aláírása nélkül is a szerződés részévé válhatnak, megfelelhetnek a rHpt. 210.§ (1) bekezdése által előírt alaki követelményeknek.

Ez történt a perbeli esetben is.

A szerződés V. 4. pontja szerint a felperesek a szerződés aláírását megelőzően a II. r. alperes általános üzletszabályzatát és a devizában nyilvántartott lakáscélú és jelzálog típusú hitelekéről szóló üzletszabályzatát kézhez kapták, az abban foglaltakat megismerték, megértették és magukra nézve kötelezőnek elfogadták. Ezzel ellentétes állításukat a felperesek nem bizonyították. Ezért alaptalanul hivatkoztak arra, hogy a II. r. alperes üzletszabályzatai nem váltak a szerződés részévé.

Az ítéletábra osztja az elsőfokú bíróság azon álláspontját is, hogy a II. r. alperes a felperesek által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozattal eleget tett az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésben előírtaknak.

A szerződéskötést megelőzően 20 nappal - tehát kellő időben - megkapott és aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat világosan és egyértelműen juttatja kifejezésre, hogy az árfolyamváltozásból eredő többletfizetési kötelezettség korlátlanul a felpereseket terheli.

Ezen felül szerződést tartalmazó közjegyzői okirat V. 4. pontjában foglaltak szerint a felperesek az okirat aláírásával tudomásul vették, hogy a forint/deviza árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata, a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. A felperesek tudomásul vették, hogy a kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ők viselik. Kijelentették továbbá, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondosan megfontolták és fizetőképességének megfelelően mérlegelték.

A II. r. alperes által adott tájékoztatás megfelel az Európai Unió Bírósága ítéleteiben (pl. C-51/17, C-26/13, C-183/16 szám) megfogalmazott követelményeknek, abból ugyanis az átlagos fogyasztó számára is egyértelműen kitűnik az adott szerződéses konstrukció kockázata, továbbá annak az általa visszafizetendő összeg akár jelentős megemelkedésében mutatkozó gazdasági következménye is. A tájékoztatás alkalmas volt arra, hogy a felperesek a kockázat fennállását, valamint azt felismerhessék, hogy azt teljes mértékben ők viselik, és ez a fizetési kötelezettségeiknek előre be nem látható mértékű növekedésével is járhat.

Ilyen tartalmú tájékoztatás alapján a felperesek alappal nem gondolhatták, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy nem őket, illetve őket csak korlátozott mértékben terheli.

A 2/2014. PJE határozat 1. pontjához fűzött indokolás szerint, ha a fogyasztó a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta, a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, akkor neki kell bizonyítania, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára - a szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjével megítélve - nem volt világos és érthető. A felperesek a perben ezt nem tudták bizonyítani.

A felperesek a fellebbezésükben megismételték az árfolyam változásával kapcsolatban a teljesítés lehetetlenné válására utaló hivatkozásukat is.

Az ítéletábra rámutat arra, hogy a szerződéskötést követően bekövetkezett jelentős mértékű árfolyamemelkedés folytán a devizaalapú kölcsönszerződés teljesítése nem vált lehetetlenné. Ha ugyanis az adós a szerződéskötéskor világos és érthető tájékoztatást kapott arról, hogy az árfolyamkockázat folytán a fizetési kötelezettsége bármilyen irányban és bármilyen mértékben megváltozhat, és ennek ismeretében vállalt kötelezettséget az árfolyamváltozás következményeinek viselésére, utóbb nem hivatkozhat arra, hogy a szerződés teljesítése azért nem áll érdekében, mert nagyobb árfolyamemelkedés következett be, mint amire a megállapodás megkötésekor számított.

Ha az adós anélkül kötelezte volna magát az árfolyamkockázat viselésére, hogy erre vonatkozóan a szerződéskötéskor világos és érthető tájékoztatást kapott, a szerződés tisztességtelenség folytán érvénytelennek minősül, érvénytelen szerződés esetén pedig fogalmilag szintén kizárt a lehetetlenülés.

A felperesek arra való hivatkozással sem szabadulhatnak a kötelemből, hogy annak teljesítésére nincs fedezetük, ez ugyanis szintén nem eredményezi a szerződés lehetetlenülését az rPtk. 312. §-a alapján.

Alaptalanul hivatkoztak a felperesek arra is, hogy a II. r. alperes nem tájékoztatta őket arról, hogy a kockázatuk korlátlanra változott, mert a kockázat annak vállalásától kezdődően korlátlan volt.

Az elsőfokú bíróság azt is helytállóan állapította meg, hogy a banknak a Forintosítási tv. előtt nem volt olyan kötelezettsége, hogy a tartozást „forintra váltsa”.

Az elsőfokú bíróság a közjegyzői ténytanúsítvánnyal kapcsolatban is helytállóan foglalt állást. Az ítélet tábla csupán nyomatékosítja, hogy a támadott kikötés nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. (1/2018. Gazdasági Elvi Határozat)

A közjegyzői okiratra vonatkozó felperesi hivatkozásokkal kapcsolatban az ítélet tábla megjegyzi, hogy a pénzkövetelés végösszegének számmal és betűvel való kiírási kötelezettséget a Közjegyzői tv. 115. § (2) bekezdése tartalmazza. E követelmény azonban nem értelmezhető úgy, hogy a szerződéskötéskor ki nem számítható összeget is fel kellene tüntetnie (betűvel és számmal) a közjegyzőnek a szerződésben. A szerződéskötéskor ismert kölcsön összeget és az induló törlesztőrészlet összegét pedig a szerződés számmal és betűvel is tartalmazza.

Megjegyezi ugyanakkor az ítélet tábla, hogy a Közjegyzői tv. 115. §-ában meghatározott hiányosság esetére a 131. § (1) bekezdése nem is teszi lehetővé a közokirati jelleg hiányának megállapítását.

A közreműködés-megtagadási jog gyakorlásának hiányát, illetve azt, hogy a közjegyző nem nyilvánította aggályosnak a nyilatkozat tartalmát, a Kjt. 131. § (1) bekezdése szintén nem minősíti olyan körülménynek, ami miatt az okirat elvesztené a közokirati jellegét.

A felperesek a közjegyző eljárásának jogszerűsége körében hivatkoztak arra is, hogy az I. r. alperest képviselő személyek nem voltak jelen a szerződés aláírásakor. E tényre alapozva egyéb keresetet nem terjesztettek elő, ezért az ítélet tábla csak a felperesek által előadott körben vizsgálta e hivatkozásukat.

A közokirat mellett a valóság vélelme szól, amely azonban megdönthető. Az rPp. 195. § (6) bekezdése szerint a közokirattal szemben annyiban van helye ellenbizonyításnak, amennyiben azt a törvény nem zárja ki vagy nem korlátozza. Az ellenbizonyítás irányulhat a közokiratban foglalt tanúsítással ellenkező tény fennállására, de irányulhat arra is, hogy a közokiratot kiállító személy rosszul, tévesen vett fel (foglalt közokiratba) valamilyen adatot. Az ellenbizonyítás során az is bizonyítható, hogy a közokiratban foglalt határozat, intézkedés, nyilatkozat nem történt meg, vagy nem úgy, nem akkor és nem ott, ahogy ezt a közokirat feltünteti. Önmagában az, hogy a felperesek állították, hogy a közjegyzői okiratba foglalt tények nem valósak, nem alkalmasak az általuk is aláírt, saját nyilatkozataikat is rögzítő közokirat tartalmának megdöntésére.

Nem döntötte meg a közokiratban foglaltakat **B M** tanú vallomása sem, aki csak elkísérte a felpereseket a szerződéskötésre, de nem volt jelen a közjegyző eljárásakor és az aláírásakor.

A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért kötelesek a másodfokú eljárás költségkedvezményrel nem érintett költségeit megfizetni.

Az I-II. r. felperesek illetékfeljegyzési jog, a III. r. felperes személyes költségmentesség kedvezményében részesült. E költségkedvezményekre tekintettel a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték rájuk eső részét az I-II. r. felperesek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 59. § (1) bekezdése alapján kötelesek viselni. A III. r. felperesre eső fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986 (VI.29.) IM r. 14. §-a alapján az állam viseli.

Az rPp. 86. § (3) bekezdése szerint sem az illetékfeljegyzési jog, sem a költségmentesség nem mentesíti a felpereseket az ellenfél javára megítélt perköltség megfizetése alól, ezért a felperesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni az alperesek másodfokú eljárásban felmerült költségét.

Az alperesek jogi képviselővel jártak el. Fellebbezési ellenkérelmet terjesztettek elő és jogi képviselőjük megjelent a másodfokú tárgyaláson. E tényeket figyelembe véve az ítéltábla az alperesek másodfokú perköltségét a 32/2003 (VIII.22.) IM. r. alapján az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi munkadíjhoz arányosítva 60.000,-Ft-ban állapította meg.

Győr, 2019.február 21.

Dr.Havasiné dr.Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr.Molnár Andrea sk.
előadó bíró

Dr.Vass Mária sk.
bíró